

JÁSZ ATTILA (1966) Tata

JÁSZ ATTILA

Önarckép tevével

„Hiába fetrengenek az emberek a napon
meztelenül, mint a disznók,
a fényt nem tudják magukba engedni.”
(D. H. Lawrence)

I. BELSŐ UDVAR

Konyhacédrus

Egy festő sír a konyhában, kivágták a cédrusfenyőt a játszótér mellett.
Pedig alig pár száz éves volt még csak, és semmi baja. Mégis úgy döntött
a hivatal, hogy kidöntik. Kivágják ezt a gyönyörű fenyőt.

Mert nem lehet megmenteni a világot, kedves Tivadar, ha az nem akarja.
Az emberi lényeket se benne, szabad akarat működik. Az ellen
még az angyalok vagy a próféták se tehetnek semmit.

Ezt nem nagyon fogadtad el. Kivágták hát a cédrusfenyőt.
De nem magára gondol-e leginkább a festő, amikor már csak
a cédrus hiányát festi folyton-folyvást? Vásznon és ecset nélkül is.

Véletlen

Gerlóczy Gábornak

A fiatal építészhallgató és az idős festő akár ismerhették is volna egymást. Azonban,
mire Gedeon hazatér Münchenből, Csontváry már nem él. A fiatal építészhallgató
műtermet keresve 1919-ben véletlenül betéved a Fehérvári út 34–36-ba, egy bérház

belső udvarára, ahol óriási vásznakot próbálnak épp szekérponyvának eladni. Véletlenül,
ismét, megrúgja az egyik legnagyobb hengert, amelyből egy csodálatos festmény bontakozik
ki, a *Magányos cédrus* névre keresztelt. Így kezdődik az ő hosszú és magányos zarándoklata.

Trogir/Trau

Ezen a képen már minden készen van, várakozik. Tenger, vár, vihar, híd.
Lovas és sirály egyensúlyoz a látvány fölött. Bizonytalan alakok a háttérben,
mégis, úgy tűnik, túlságosan is elrejtetett mindent, ami fontos neki.

Előtérbe helyezte a trogiri várfalat, ami egészen olyan, mintha festett díszlet lenne
csupán. Jártam ott, tényleg ilyen. Mit szeretett volna valójában megfesteni?
Ugyan ki veszi észre a kép háttérében meghúzódó méltóságos hegyvonulatot?

Az előtérbe tolt jelentéktelen halászbárkákat. A viharos ég különlegesen jól eltalált
szürkéje is kinek tűnne fel? És hogy az alatta elvitorlázó sirályt esetleg
egy kitömött madárról festette, kit érdekel.

Lepketanulmány

Egy félig báb, félig lepke esőáztatta szárnyára írta üzenetét.
 Javítgatta, firkálgatta, míg pávaszem nem lett belőle.
 Ha jól olvasod, ezt jelenti: mindenki a titkot akarja tudni.
 De nincs titok. Mert minden az.

Fénylő mag

A lakótelepen elültetett fa meglepetésre
 életben marad. Hatalmasra nő a tenyéren megülő
 fekete magból. És minden éjjel világít. Belülről.

II. PONTOS HELY

Menedék

Lakást béreltél egy évre, hogy a rendkívüli világítóerőt
 tanulmányozva kivárhasd a megfelelő pillanatot.
 Megalomániádtól űzelve több mint húsz négyzetméteres
 vásznat készítettél elő. Hóval borított Etna,

az ógörög színház vörösen és folyton izzó romjai.
 A kétszázötven méter mélységű tenger nyugtalan kékje.
 Először abban a naplementében állt össze minden
 törekvésed látványá. Egyetlen aranysárga menedék az ég.

Naplemente és hajnal között

A csukott szem, a Nap, most még pihen. Hogy a reggel időben ott találjon majd
 a táj fölött. Ahogy festőt kell, a vászon előtt. A sziklára épült város lakói alszanak még.
 A részletek nélkülük is alakulnak. Egy romos épület helyet cserél a fákkal,

aztán marad mégis minden az eredeti helyén, de a változtatás lehetősége
 is ott van a képen. Ami készül épp, csak nézni kell majd. Hiszen a színek
 nem ártatlan ablaknyitogatások. Nem a világra nyílik a tekintet, a hajnali fények

a sötétség áztatta fák belső izzását mutatják. Könyörületes tekinteted megengedi,
 hogy a reggel elterelje majd a figyelmet minderről. Az eddig olyan fontos színek
 fekete-fehérré váltanak, elvesznek tehát. Lassan szürkül az ég. Sötétedik megint.

Holdarc

A fotelben ülsz. Az asztalon rengeteg könyv. Sötét van már.
 Mert valamennyi csillagnak ragyognia kell, hogy a taorminai
 festményen felkelő Hold egyenesen az arcodat világíthassa meg.

Segítség

A mennyországot pont így képzelted el. Amilyen a holdtölte Taorminában. Első igazi festményed, húsz év készülődés után. Minden olyan, amilyennek lennie kell egy igazi festményen. Pontosan, amilyen az életben is. Virágzó mandulafák,

ágaskodó ciprus. Középen a lebegő Hold fényében ázó időtlen épületek. Miközben az út csendesen kanyarog fölfelé. A tenger színét is megtaláltad végre. A Hold reflektorfénye és egy égen úszó felhőfoszlány árnyéka segítségével.

